

8. Волкодав В.В. Сорт як основа продовольчої безпеки України / В.В. Волкодав, О.М. Гончар, О.В. Захарчук, М.Ю. Климович // Науковий вісник НАУ. – 2004. - №79 С. 75-79.
9. Моргун Ф.Т. Обработка почвы и урожай / Ф.Т. Моргун. // - М.: Колос, 1999. – 528с.
10. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, затверджених постановою КМУ від 22.01.96р. №116. // Урядовий кур'єр. – 1996 №20, 21
11. Миронова А. Комбікорм може стати отрутою? / А. Миронова // село полтавське. – 2012. - №22. – С. 4.
12. Шевніков М.Я. Соя – важливий компонент для використання біокліматичного потенціалу Лівобережної частини Лісостепу України. / М.Я. Шевніков // Вісник Державної аграрної академії. – 2009. -№1. С. 9-12.

Рецензент – д.е.н., професор Плаксієнко В. Я.

УДК 338.4:636:[658.589+658.152]

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРОДУКЦІЇ СКОТАРСТВА

Місюк М. В., к. е. н., в. о. професора

Подільський державний аграрно-технічний університет

У статті висвітлено та обґрунтовано науково-практичні рекомендації щодо інноваційно-інвестиційного забезпечення галузі скотарства, зокрема, рекомендації щодо розробки програми поточного і перспективного інноваційно-інвестиційного забезпечення ефективного розвитку ринку продукції скотарства. Розробка інноваційно-інвестиційної стратегії розвитку ринку продукції скотарства є невід'ємною частиною економічного розвитку підприємств м'ясо-молокопродуктового підкомплексу, яка передбачає створення організаційних структур управління, що забезпечують прийняття і реалізацію управлінських рішень за всіма аспектами інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств підкомплексу; формування ефективних інформаційних систем, що забезпечують обґрунтування інноваційних та інвестиційних рішень.

In the article scientific practical recommendations are reflected and grounded in relation to innovative investment providing of industry of the cattle breeding, in particular, recommendations in relation to development of the program current and perspective innovative investment providing of effective market of products of the cattle breeding development. Development innovative investment strategies of market of products of the cattle breeding development are inalienable part of economic development of enterprises, which foresees creation of organizational structures of management, which provide meat suckling food of subcomplex acceptance and realization of administrative decisions after all aspects innovative investment to activity of enterprises of subcomplex; forming of the effective informative systems which provide the ground of innovative and investment decisions.

Постановка проблеми. Динамічний розвиток вітчизняного ринку продукції скотарства на основі комплексної його модернізації здатний вирішити продовольчу безпеку України, наситити внутрішній ринок високоякісними молоком і яловичиною, нарощувати присутність вітчизняної продукції скотарства на світових ринках та підвищити ефективність використання наявного природно-ресурсного потенціалу галузі скотарства. В основу такої модернізації покладено пріоритет розвитку інновацій при виробництві й реалізації молока і яловичини, що забезпечує відповідний приріст прибутку, який є одним із головних джерел інвестування галузі скотарства.

Аналіз останніх досліджень і публікації. Проблеми розвитку та функціонування регіонального ринку продукції скотарства досліджували на теоретичному і методологічному рівнях вітчизняні науковці: Андрійчук В. Г., Амбросов В. Я., Березівський П. С., Бойко В. І., Гайдуцький П. І., Лузан Ю. Я., Малік М. Й., Мостенська Т. Л., Саблук П. Т., Топіха І. Н., Ткаченко В. Г., Шпичак О. М., Юрчишин В. В. та ін. Водночас, незважаючи на цінність проведених досліджень, окремі важливі питання, пов'язані з інноваційно-інвестиційним забезпеченням розвитку ринку продукції скотарства висвітлено недостатньо. Зокрема, потребують системного обґрунтування теоретико-прикладні аспекти розвитку інноваційно-інвестиційного забезпечення галузі скотарства в умовах глобалізації економіки.

Постановка завдання. Метою статті є розробка та обґрунтування рекомендацій щодо інноваційно-інвестиційного забезпечення галузі скотарства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливість реалізації заходів щодо інноваційно-інвестиційного забезпечення підтверджується напрямами Національного проекту «Відроджене скотарство» з термінами виконання до 2015 року. За таких умов першочергового значення набуває розробка програми поточного і перспективного інноваційно-інвестиційного забезпечення ринку продукції скотарства. Формування такої програми, на наш погляд, слід здійснювати у послідовності, представлений на рис. 1.

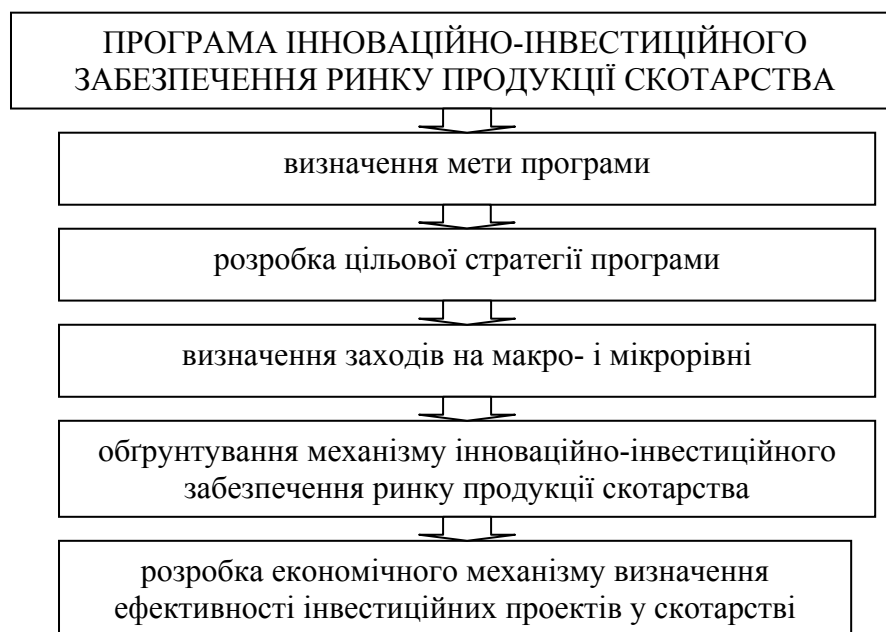

Рис. 1. Порядок формування програми інноваційно-інвестиційного забезпечення ринку продукції скотарства

Джерело: власні дослідження

Метою даної програми є розробка науково-практичних рекомендацій щодо інноваційно-інвестиційного забезпечення галузі скотарства.

Досягнення мети програми передбачає розробку цільової стратегії розвитку ринку продукції скотарства, суть якої полягає у забезпеченні ефективного функціонування цього ринку (рис. 2).

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити ряд завдань, а саме: нарощування поголів'я ВРХ, продуктивності тварин, обсягів виробництва молока і яловичини, експортного потенціалу галузі скотарства. Цілі та завдання програми мають бути погоджені із засобами досягнення мети – розвитком генетичного потенціалу галузі скотарства, кормової та матеріально-технічної бази й кінцевими результатами – виробництвом конкурентоспроможних високоякісних молока та яловичини на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Чітке розмежування стратегічних та тактичних цілей програми, узгодження її за змістом і термінами реалізації та науково-практична обґрунтованість підвищать своєчасність її виконання, забезпечать інтеграцію української аграрної науки й виробництва продукції скотарства із залученням в інноваційно-інвестиційний процес підприємницьких структур та посилять функціональні зв'язки між апаратом управління та виконавцями на всіх рівнях її реалізації, що в кінцевому результаті забезпечить системний інноваційно-інвестиційний розвиток ринку продукції скотарства.

Внутрішні чинники	Сильні сторони (S)	Зовнішні чинники	
		Можливості (O)	Загрози (T)
	Слабкі сторони (W)	Очікування: S+O Стратегія стійкого розвитку	Очікування: S+T Стратегія диверсифікації
		Очікування: W+O Стратегія розвитку ринку	Очікування: W+O Стратегія інноваційно-інвестиційного прориву

Рис. 2. Матриця SWOT-аналізу стратегічного розвитку вітчизняного ринку продукції скотарства

Джерело: власні дослідження

При виборі основних елементів програми інноваційно-інвестиційного забезпечення суб'єктів м'ясо-молокопродуктового підкомплексу та їх ефективного взаємозв'язку необхідно приділяти увагу зовнішньому середовищу, що дасть змогу визначити фактори, які впливають на взаємодію складових системи, ідентифікувати ключові проблеми їх взаємодії і прискорити адаптацію виробників

продукції скотарства до вимог ринку. Зовнішнє середовище активно впливає на процес побудови і функціонування програми інноваційно-інвестиційного забезпечення ринку продукції скотарства, яке значною мірою визначає поставки виробникам молока і яловичини енергоресурсів та їх вартості, забезпечення кадрами, наявності попиту на вироблену продукцію. Тому при побудові й використанні даної програми суб'єкти ринку продукції скотарства мають своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища, виявляти фактори, які впливають на ці зміни, знаходити необхідні способи адаптації до умов, що склалися.

Реалізація програми інноваційно-інвестиційного забезпечення ринку продукції скотарства має супроводжуватися концентрацією зусиль на певних її сегментах, що вимагає одночасного здійснення заходів, необхідних для підвищення ефективності інноваційних і інвестиційних процесів (рис. 3).

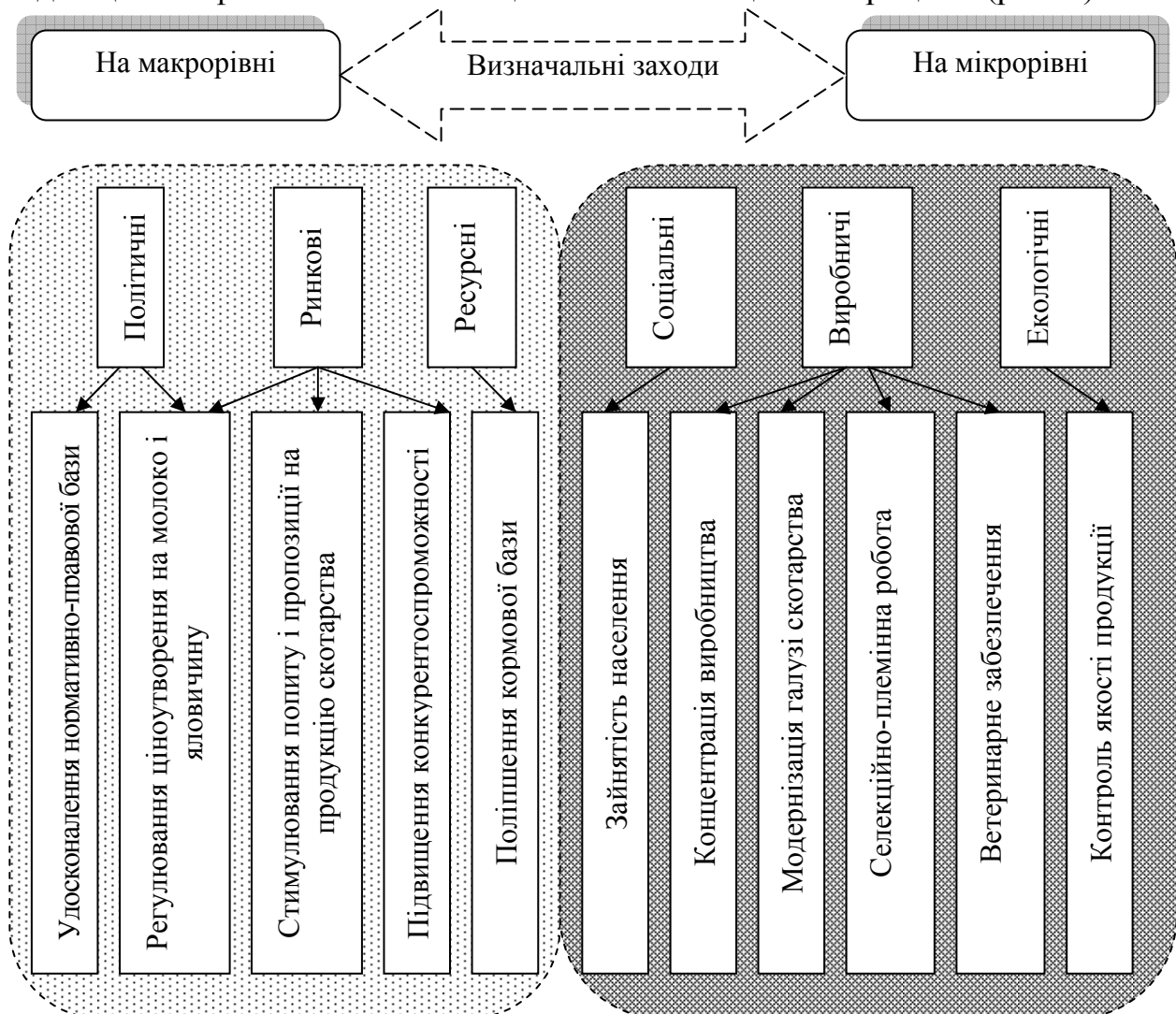

Рис. 3. Заходи інноваційно-інвестиційного забезпечення ринку продукції скотарства

Джерело: власні дослідження

Розробка інноваційно-інвестиційної стратегії розвитку ринку продукції скотарства є невід'ємною частиною економічного розвитку підприємств м'ясо-молокопродуктового підкомплексу, яка передбачає створення організаційних структур управління, що забезпечують прийняття і реалізацію

управлінських рішень за всіма аспектами інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств підкомплексу; формування ефективних інформаційних систем, що забезпечують обґрунтування інноваційних та інвестиційних рішень. При цьому повинні бути визначені обсяги і зміст інформаційних потреб ефективного управління інноваційно-інвестиційною діяльністю, а також відповідні зовнішні та внутрішні джерела інформації, організований постійний моніторинг економічних процесів м'ясо-молочних підприємств і кон'юнктури ринку продукції скотарства. Особливого значення набувають: аналіз ефективності управління інноваційно-інвестиційною діяльністю на ринку продукції скотарства; планування інноваційно-інвестиційної діяльності з урахуванням поточних та оперативних операційних і фінансових бюджетів підприємств м'ясо-молокопродуктового підкомплексу; проведення ефективного контролю щодо реалізації прийнятих управлінських рішень у сфері інноваційно-інвестиційного забезпечення ринку продукції скотарства; пошук, оцінка та аналіз ефективності окремих реальних інноваційно-інвестиційних проектів і вибір із них найбільш привабливих; управління фінансовими інвестиціями. При цьому формується портфель фінансових інвестицій за критеріями рівня прибутковості, ризику і ліквідності суб'єктів ринку продукції скотарства з урахуванням основної мети фінансового інвестування; управління формуванням інвестиційних ресурсів. Реалізація даних заходів пов'язана з прогнозуванням загальної потреби в інвестиційних ресурсах, необхідних для реалізації інноваційно-інвестиційної програми підприємств, які функціонують на ринку продукції скотарства за окремими етапами її здійснення; оптимізацією структури джерел інвестиційних ресурсів за рахунок забезпечення раціонального співвідношення залученого власного і позичкового капіталу.

Вирішити проблему мобілізації інноваційно-інвестиційних ресурсів на ринку продукції скотарства значною мірою допоможе освоєння запропонованої програми (рис. 4).

Завдяки запропонованій програмі, суб'єкти господарювання одержать можливість формувати інноваційно-інвестиційну стратегію відповідно до національного інноваційно-інвестиційного курсу розвитку країни в умовах модернізації економіки.

Вирішення завдань щодо інноваційно-інвестиційного розвитку скотарства у перспективі дозволить удосконалити: управління виробництвом і реалізацією продукції скотарства, роботу з партнерами, ведення переговорів, формування ціноутворення, організацію інноваційно-інвестиційної діяльності, моніторинг юридичної й нормативно-правової основи ведення бізнесу на ринку та подолати конкуренцію на світовому ринку даної продукції тощо.

Досвід діяльності високоефективних підприємницьких зарубіжних і вітчизняних формувань, що працюють на ринку продукції скотарства, показує, що одержання прибутку, нових значних результатів у скотарстві відбувається в основному за ефективнішого чи додаткового використання ресурсів, а досить часто — в результаті застосування високого рівня інноваційно-інвестиційного менеджменту.

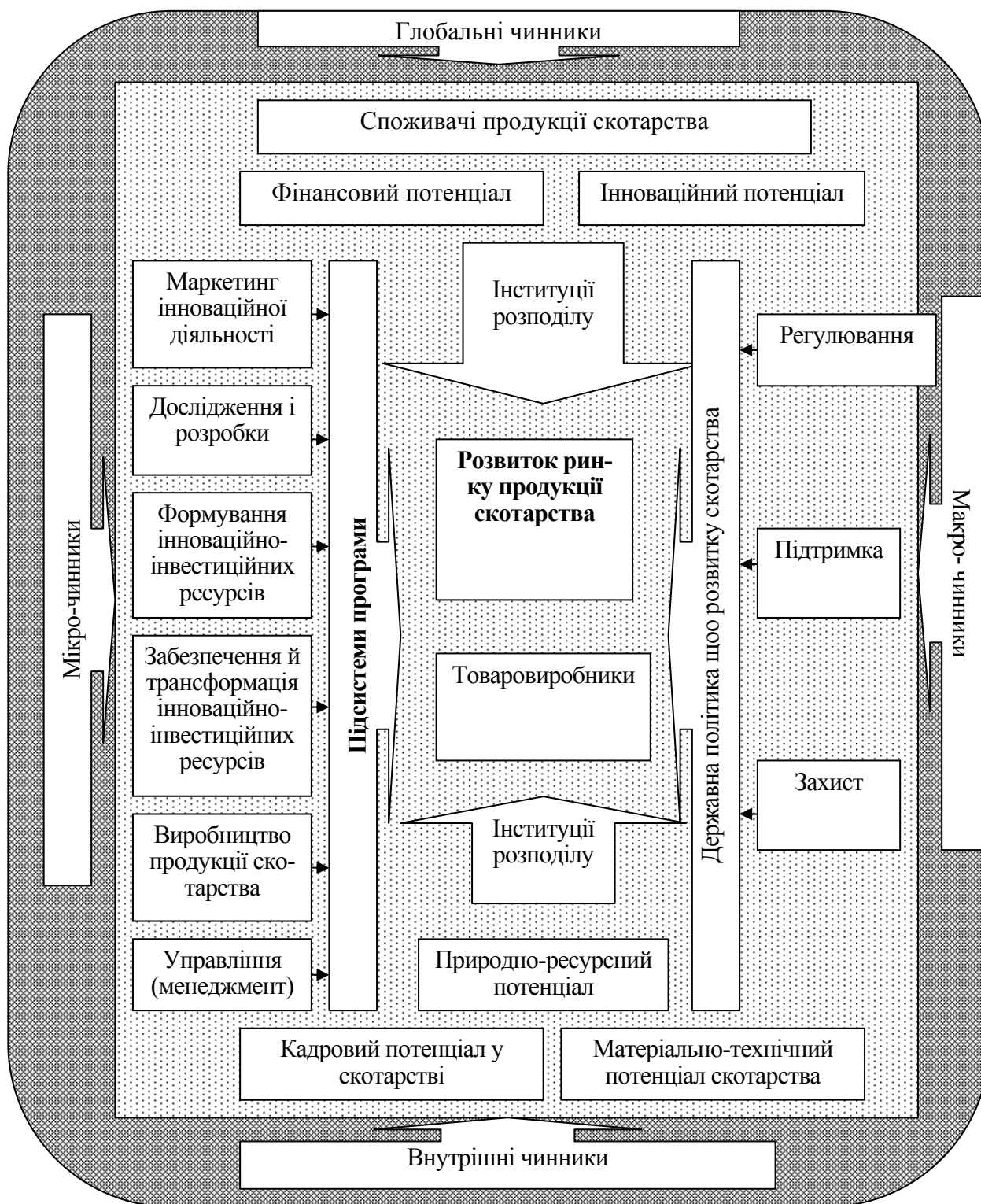

Рис. 4. Структурна модель формування інноваційно-інвестиційного розвитку ринку продукції скотарства

Джерело: власні дослідження

В цілому запропонована програма включає шість підсистем: «Маркетинг інноваційної діяльності», «Дослідження і розробки», «Формування інноваційно-інвестиційних ресурсів», «Забезпечення й трансформація інноваційно-інвестиційних ресурсів», «Виробництво», «Управління (менеджмент) інноваційно-інвестиційною діяльністю у скотарстві».

Програма інноваційно-інвестиційного забезпечення підприємств м'ясо-молокопродуктового підкомплексу передбачає створення ринкової інфраструктури, покликаної не лише стимулювати і підтримувати цей процес, але й здійснювати його безпосередній контроль. Всі нерозривні зв'язки програми визначають безперервний рух і зміну елементів загального технологічного процесу виробництва і реалізації на ринку наукомісткої продукції скотарства відповідно до закону взаємодії. І саме за таких зв'язків один елемент технологічного процесу стимулює ріст іншого, підтримує його. Функціонування такого зв'язку створює умови, за яких «Маркетинг», володіючи інформацією про стан на ринку продукції скотарства, напрями його розвитку, знаючи ідеї підсистеми «Дослідження і розробки», дає можливість проектувати таку наукомістку продукцію, яка буде сприйнята споживачами на даному ринку.

Водночас підсистема «Маркетинг» прогнозує вигідні сегменти ринку продукції скотарства. Така інформація є вихідною для підсистем «Формування інноваційно-інвестиційних ресурсів» і «Забезпечення й трансформація ресурсів». Для досягнення найвищої ефективності «Маркетинг» спонукає підсистему «Управління» на вирішення питань організації ринку продукції скотарства з погляду його сталого функціонування за умов обмеженості всіх видів ресурсів і зумовлює підсистему «Дослідження і розробки» на творчий пошук нестандартних рішень щодо виробництва наукомісткої продукції скотарства і механізмів її реалізації на вітчизняному і світовому ринках.

У національній економіці нині досить важко ідентифікувати модель організації інноваційно-інвестиційної системи забезпечення ринку продукції скотарства за наведеними ознаками. Проблема у тому, що поки що немає чітко визначених підходів держави до організації і регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності у агропромислових формуваннях. Ринкові інститути сформовані частково, а зокрема науково-дослідний сегмент та сегмент комерціалізації інновацій щодо ринку продукції скотарства знаходяться в інноваційному вакуумі. Тут мається на увазі те, що сильними залишаються адміністративно-командні інституції й механізми обігу продукту інноваційної діяльності, особливо з погляду вітчизняних традицій організації здійснення наукових досліджень. Саме тут криється проблема, яка на інституціональному рівні розбудови відносин в інноваційному процесі стримує утвердження економіки знань як складової постіндустріальної моделі суспільно-економічних відносин.

Отже, можна констатувати, що інституціональна інноваційно-інвестиційна система забезпечення ринку продукції скотарства в Україні є незбалансованою, що заважає становленню інформаційної економіки з інноваційно-інвестиційною моделлю розвитку ринку продукції скотарства, в якій знання виступають основним капіталом. Дисбаланс простежується як на рівні базисних (власність, влада, управління, праця), так і похідних інститутів (ціна, конкуренція, підприємництво, регулювання). Існуючі проблеми доповнюються проблемами адаптації суспільних та недосформованих правових інститутів, що разом з проблемами науки, освіти, деградацією продуктивних сил і виробничих відносин роблять інноваційно-інвестиційну модель ринку продукції скотарства поки що недосяжною. Тому реалізація інноваційно-

інвестиційної концепції в умовах недосконалості інституціональних механізмів на ринку продукції скотарства є проблемною у розбудові прийнятної для суспільної моделі стимулювання науково-технічного прогресу на ринку аграрної продукції.

Запропонована схема побудови системи інноваційно-інвестиційного забезпечення ринку продукції скотарства носить комплексний підхід, який дасть можливість тісно пов'язувати цілі, завдання та стратегію управління із засобами їх досягнення, ресурсами і кінцевими результатами, а також науково обґрунтовано формувати систему управління інноваційно-інвестиційною діяльністю.

Застосування програми інноваційно-інвестиційного забезпечення ринку продукції скотарства, забезпечить досягнення ефекту мультиплікації доданої вартості, пов'язаного з так званою петлею взаємного посилення виробничих процесів. Саме ріст доданої вартості з одночасним ростом інвестицій у наукомістке виробництво продукції скотарства стимулюється ефективним управлінням інноваційними, матеріальними та інвестиційними потоками інноваційного процесу виробництва продукції скотарства і освоєння платоспроможних сегментів даного ринку.

Висновки. Таким чином, в сформованих у нашій країні соціально-економічних умовах проблема раціонального та ефективного виробництва м'ясо-молочної продукції набуває особливого значення і вимагає нових підходів до побудови і реалізації системи інноваційно-інвестиційного забезпечення суб'єктів ринку продукції скотарства. Запропонована і економічно обґрунтована інноваційно-інвестиційна програма забезпечення ринку продукції скотарства є одним із пріоритетних напрямів аграрної політики України, що дасть можливість: розробити вигідну для товаровиробника кредитну політику, спрямовану на оновлення основних засобів виробництва; посилити інтегрування виробництва, переробки і реалізації молочної та м'ясної продукції, що запобігатиме різким коливанням закупівельних цін на молоко і яловичину; підвищити платоспроможність населення; значно збільшити кількість великих спеціалізованих підприємств із високим рівнем концентрації поголів'я і технологічного забезпечення виробництва молока та яловичини; оновити морально застарілі технологічні і технічні засоби виробництва на фермах, що зумовить зниження енергоємності виробництва одиниці продукції молочного та м'ясного скотарства та знизити її собівартість; визначення цільових показників і пріоритетних напрямів розвитку галузі скотарства та засобів їх досягнення; обґрунтування обсягів фінансового забезпечення для реалізації визначених пріоритетів; удосконалення механізмів державного регулювання довгострокового виробництва та ринків продукції скотарства.

Список використаних джерел:

1. Мазур А. Г. Методологічні аспекти становлення та розпитку регіональної економіки / А.Г. Мазур // Економіка України. – 2000. – №4. – С. 44-45.
2. Основи перспективних технологій виробництва продукції тваринництва: навч. посіб. / Г. М. Калетнік, М. Ф. Кулик, В. Ф. Петриченко, В. Д. Хорішко, О. І. Скоромна. – Вінниця: Енозис, 2007. – 584 с.
3. Особливості розвитку кооперації та агропромислової інтеграції в молочному підкомплексі АПК / В.Ю. Гринчук // Актуал. пробл. економіки. – 2010. – N 8. – С. 57-63.

4. Постанова КМУ «Відроджене скотарство»/ [http: zakon 1 / rada/ gov/ ua /laws/ show/ 661 – 2012.](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/661-2012)

5. Попова О. Л. Сталий розвиток агросфери України: політика і механізми / О. Л. Попова – К. : Ін-т екон. і прогнозування НАН України, 2009. – 352 с.

Рецензент – д.е.н., професор Лучик С. Д.

УДК 004.738.5:336.71

СУЧАСНІ АВТОМАТИЗОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТУВАННЯМ ПІДПРИЄМСТВ

Некрасенко Л.А., к.б.н., доцент

Полтавська державна аграрна академія

У статті розглянуто сучасні напрямки автоматизації бюджетування підприємств. Сформульовано рекомендації щодо удосконалення процесів бюджетування у системі управління підприємством. Визначено основні напрями підвищення результативності використання інформаційно-аналітичної системи оперативного управління фінансами.

In the article presents directions for modern automation of budgeting on enterprises. The author formulated recommendations for improving the processes of budgeting in enterprise management system. Also identified key directions of increasing the effectiveness of the use of information-analytical system operational financial management.

Постановка проблеми. Процеси трансформації економіки України супроводжуються загальною глобалізацією фінансових ринків, інфляційними процесами, впровадженням новітніх інформаційних систем і технологій, змінами в чинному законодавстві, посилення конкуренції, мінливістю цін на фінансових та товарних ринках. Всі ці та багато інших чинників викликають значні зміни в системі формування фінансових ресурсів як на рівні всієї країни, так і на рівні підприємств. У таких умовах на підприємствах збільшується потреба в ліквідних засобах і виникає необхідність формування ефективних механізмів фінансового управління грошовими коштами, одним з яких є ефективне бюджетування грошових коштів. Воно дозволяє керівництву своєчасно реагувати на невідомі зміни зовнішнього та внутрішнього середовища, аби підтримувати ліквідність підприємства на достатньому рівні.

Управління рухом грошових коштів є одним із першочергових завдань, тому що керівники підприємств щодня стикаються з прогнозуванням і управлінням грошовими потоками. Вони вирішують, як уберегти гроші від інфляції, як забезпечити нормальну поточну діяльність, підтримати репутацію підприємства як надійного фінансового партнера. Але при цьому необхідно уникати надлишкових грошей, бо їх можна використати для короткострокових укладень, що в подальшому призведе до отримання додаткового доходу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню проблем оперативного управління ресурсами підприємства присвячені роботи І.О. Бланка, Н.І. Власюка, Е.С. Гейера, Г.В. Савицької, В.Р. Шевчука, Ю.О. Оліфірова [1-5] та ін. Проте в роботах цих учених не приділяється достатньої уваги методологічним аспектам організації бюджетування грошових коштів підприємства. Вагомий внесок у розробку теоретико-методологічних і методичних основ управління фінансовими ресурсами та бюджетування грошових коштів